

освіти доцільно вважати науково-дослідну педагогічну практику; організацію позанавчальної діяльності студента; роботу з Інтернет-ресурсами; організацію і спрямування наукових досліджень майбутніх фахівців з проблем управління освітою в інших країнах.

Матеріал статті не вичерпує всіх проблем підготовки у вищому навчальному закладі менеджерів освіти. Подальшого вивчення потребує питання підготовки в магістрії та на публічнейшій керівників закладами освіти на теренах закордонного освітянського простору, де рівень володіння іноземною мовою є необхідною та достатньою умовою професійного успіху та конкурентоспроможності управлінця.

Література

1. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков / И. Колесникова, О. Долгина. Cambridge University Press, 2001. 2. Берман И. М. Методика обучения английскому языку в неязыковых вузах / И. М. Берман. – М., 1970. 3. Гурвич П. Б. Основы обучения устной речи / П. Б. Гурвич. – Влад., 1974. 4. Емельянов Ю. Н. Теория формирования и практика совершенствования коммуникативной компетентности: автореф. дис. на соискание ученой степени докт. псих. наук. – Л., 1991. – 38 с. 5. Крижко В. В. Теория та практика менеджменту в освіті / В. В. Крижко. – К. : Освіта України, 2005. – 256 с. 6. Крижко В. В. Психология в практике менеджера образования / В. В. Крижко, Е. Н. Павлютенков. – СПб. : КАРО, 2001. – 304 с. 7. Панфилова А. П. Деловая коммуникация в профессиональной деятельности: [учеб. пособ.] / А. П. Панфилова. – СПб. : Знание, 2001. – 218 с. 8. Петровская Л. А. Компетентность в общении: Социально-психологический тренинг / Л. А. Петровская. – М. : МГУ, 1989. – 216 с. 9. Петрушенко О. О. Комунікативні аспекти вивчення ділової іноземної мови у вищих навчальних закладах економічного профілю / О. О. Петрушенко. Т. Д. Веленчук // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій університету «Україна». – 2011. – № 4. – С. 131–135. 10. Свенцицкий А. А. Социальная психология управления / А. А. Свенцицкий / [под. ред. Е. С. Кузьмина]. – Л. : ЛГУ, 1986. – 176 с. 11. Council of Europe. Современные языки: Изучение, преподавание, оценка. «Общеввропейские компетенции владения иностранным языком». – Страсбург, 1996. 12. Проект Концепції національної системи кваліфікацій (станом на 30. 10. 2012). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua

УДК 371.013:504:37-057.874.061.2(438)

Сергій Гуран

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ СЕРЕД МОЛОДІ В ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПОЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Гуран С. В. Формування екологічної освіти серед молоді в діяльності громадських екологічних організацій Польської Республіки.

У статті розглядається вплив громадських екологічних організацій на формування екологічної освіти серед молодого покоління на території Польщі. Проаналізовано діяльність найбільш відомих національних громадські екологічні організацій, що нині діють на території Польщі. Розкрито роль міжнародних, національних та регіональних громадських екологічних організацій у здійсненні екологічної освіти та виховання.

Ключові слова: екологічна освіта, екологічне виховання, громадські екологічні організації.

Гуран С. В. Формирование экологического образования среди молодого поколения в деятельности общественных организаций Польской Республики.

В статье рассматривается влияние общественных организаций на формирование экологического образования в Польше среди молодого поколения. Проведен анализ деятельности самых известных национальных общественных экологических организаций, которые в настоящее время работают на территории Польши. Раскрыто роль международных, национальных и региональных экологических организаций в осуществлении экологического образования и воспитания.

Ключевые слова: экологическое образование, экологическое воспитание, экологические общественные организации.

Guran S. V. Of environmental education among youth in activities environmental ngos republic of Poland.

This paper examines the influence of environmental ngos in the formation of environmental education among the younger generation in Poland. Analyzed the activity of the most prominent

national environmental organizations that currently operate in Poland. The role of international, national and regional environmental organizations in the implementation of environmental education.

Key words: environmental education, community environmental organizations.

Одним із стратегічних напрямків розвитку сучасної вітчизняної системи освіти є формування екологічної культури особистості, виховання в кожного учня позитивного ставлення до довкілля. В усьому світі все більше і більше увагу почали приділяти екологічній освіті та екологічному вихованню молоді. Розробляються концепції розвитку екологічної освіти та реформування систем освіти з урахуванням екологічного компоненту. Екологічна освіта і виховання підрастаючого покоління в сучасних умовах мають бути спрямовані, в першу чергу, на зміну ставлення самої людини до свого здоров'я, а потім і до навколишнього середовища як необхідної умови його збереження і зміцнення [1].

Екологічна освіта й виховання молоді посідають провідне місце у розв'язанні проблем охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування, гармонізації взаємин людини з природою. Вивчення набутого досвіду здійснюється як в межах багатостороннього, так і двостороннього співробітництва науковців і педагогів різних країн. Україна активно співпрацює з різними державами, беручи участь у реалізації різних проєктів, в тому числі і в освітній галузі, складову частину якої ставить екологічна освіта.

Загальнопедагогічні та психологічні аспекти екологічного виховання молоді розкрито в працях українських та російських науковців (Я. Габєва, А. Галєєвої, С. Гончаренка, С. Дерябо, О. Захаренка, О. Захлебного, Л. Лук'янової, Н. Менчинської, С. Сисоєвої, Л. Хомич та інших). Питання теорії і практики формування екологічного виховання учнів активно досліджують польські науковці, зокрема Г. Абдурахманов, Е. Кастелік, Я. Лепінський, С. Якубовська, С. Рзєвська, М. Сломська, В. Тубарський.

Вивчення досвіду громадських екологічних організацій у питанні формування екологічної освіти однієї з економічно розвинених країн Європи – Польщі – може стати значним внеском у розширенні можливостей розв'язання проблем сучасного екологічного виховання України. Активізація природоохоронної діяльності громадян, масових громадських організацій і рухів, має надзвичайно важливе значення у підвищенні ефективності екологічної політики та формуванні екологічної культури населення.

Метою статті є з'ясування ролі міжнародних, національних та регіональних громадських екологічних організацій у здійсненні екологічної освіти та екологічного виховання в Польщі.

Нині стає очевидним, що вирішення екологічних проблем не може бути прерогативою лише вчених, чиновників чи підприємців. Люди почали відчувати на собі негативні наслідки екологічно шкідливих виробництв, які забруднюють довкілля і шкодять їхньому здоров'ю. Важливе значення у підвищенні ефективності екологічної політики, формуванні екологічної культури загалом має активізація природоохоронної діяльності громадян, масових громадських організацій і рухів.

Традиція охорони природи в Польщі сягає сивої давнини аж до X століття, коли було видано перший указ, щодо збереження певних видів рослин і тварин. Протягом наступного сторіччя змінювались поняття розуміння природи і підходи до її збереження. За часів правління Казимира Великого, як відомо з історичних джерел, відбувалось активне вирублення лісів, яке було призупинене лише з приходом до влади Сигізмунда III, який видав указ проти надмірного вирублення лісів. Владислав Ягайло видав указ про обмеження полювання та звернув увагу на необхідність охорони старих дубів та тисів [2].

Найбільш відомі національні громадські екологічні організації (рухи), що нині діють на території Польщі: Польський екологічний клуб, Ліга охорони природи, Федерація зелених, Захисники прав тварин та вегетаріанського руху, Польське товариство охорони дикої природи та ін.

Польський екологічний клуб (Polski Klub Ekologiczny) – найбільша громадська організація, що почала діяти на території Польщі з 1980 року і нині нараховує понад 4000 чоловік. Найбільш активно вона працює в Кракові, Познані, Гданську, Вроцлаві, маючи статус некоммерційної громадської організації. Основна мета її роботи полягає в розвитку та системному покращенні навколишнього середовища, а також у поширенні екологічної освіти серед громадськості. Серед підрастаючого покоління здійснюється пропаганда того, що якість життя на Землі залежить від раціонального використання природних ресурсів та збереження рівноваги між навколишнім середовищем і розвитком цивілізації [3].

Ліга охорони природи (Liga Ochrony Przyrody) – є найбільш давньою екологічною організацією в країні, її було створено 1989 року у підпорядкуванні урядові країни. Емблемою є зубр з назвою організації. Основними підрозділами ліги є клуби та гуртки, що діють в дитячих садках, школах, гімназіях та інших установах. Основними цілями Ліги Охорони природи є проведення освітніх заходів з метою формування у молоді дбайливого ставлення до навколишнього середовища, популяризація знань про природу та її охорону, заохочення молоді до активних дій, спрямованих на організацію роботи з охорони навколишнього середовища, контроль за дотриманням законів з охорони природи і втручання у разі випадків його недотримання.

Ліга Охорони природи кожного місяця видає журнал під назвою «Природа Польщі» для шкільних навчальних закладів країни. У ньому розповідається про незвичайний світ тварин, рослин та грибів, порушується проблематика охорони природи і навколишнього середовища [4].

Федерація Зелених (Federacja Zielonych) – одна з найбільших та найактивніших екологічних організацій, що має велику кількість місцевих автономних осередків. Її мета – виховання у населення дбайливого ставлення до всього живого на Землі [5].

Захисники прав тварин та вегетаріанського руху (Obrońcy Praw Zwierząt i ruch wegetariański) – товариство прихильників вегетаріанства з клубом Здорового харчування, Фронтом визволення звірів, Товариства всіх істот (разом близько 40 організацій такого типу). Всі ці громадські організації закликають до дотримання основних прав тварин: право на життя та право на свободу від страждань.

Польське товариство охорони дикої природи (Polskie Towarzystwo Służb Ochrony Przyrody) – громадська організація, що взяла на себе відповідальність за найцінніші природні зони Польщі та їх ефективний захист. Однією з ідей цієї організації є збереження природи та підвищення рівня екологічної освіти суспільства, шляхом видання публікацій, присвячених роботі служб із захисту охорони природи; розроблення освітніх програм та наданням допомоги особам, які не є членами товариства [6].

Фонд «Наша Земля» (Fundacja Nasza Ziemia) – неурядова організація, заснована в 1994 році. Від початку свого існування координує в Польщі програми «Очищення світу», яка є частиною міжнародного руху охорони навколишнього середовища. Цілі фонду характеризуються як такі, що мають статус суспільно корисних, таких, що спеціалізуються в галузі екологічної освіти та громадськості. Організація співпрацюючи з урядом, школами, бізнесом та телебаченням, цілорічно реалізує програми, спрямовані на захист навколишнього середовища [7].

Розроблення освітніх програм та проєктів, проведення виховної роботи, популяризація знань про природу, формування нового природоохоронного менталітету серед підростаючого покоління притаманна більшості громадських організацій. Основна мета їх діяльності – формування екологічної свідомості та підвищення рівня екологічної освіти у молоді та громадськості в цілому.

Громадські екологічні організації діють на території усіх польських воеводств. Найбільше їх зосереджено у великих індустріально та соціально розвинених містах – таких, як: Варшава, Краків, Познань, Гданськ, Люблін, Бидгощ, Вроцлав. Деякі навіть функціонують у міських та сільських гмінах [8]. Різні громадські екологічні організації перебувають на різних етапах свого розвитку та поступово можуть ставати професійними. Є такі, що недавно виникли і проходять початкові стадії свого розвитку, але є й такі, що вже професійно працюють у своїй специфічній галузі та мають не аби який вплив на формування екологічного світогляду молодого покоління.

Перелік найбільш відомих національних та регіональних екологічних організацій, що діють на території Польщі:

- Польський екологічний клуб (Polski Klub Ekologiczny);
- Ліга охорони природи (Liga Ochrony Przyrody);
- Федерація зелених (Federacja Zielonych);
- Фонд «Наша Земля» (Fundacja Nasza Ziemia);
- Захисники прав тварин та вегетаріанського руху (Obrońcy Praw Zwierząt i ruch wegetariański);
- Польське товариство охорони дикої природи (Polskie Towarzystwo Służb Ochrony Przyrody);
- Польська партія зелених (Polska Partia Zielonych);

- Екологічний рух ім. Святого Франциска (Ruch Ekologiczny Św. Franciszka);
- Скаутський рух з охорони навколишнього середовища (Ruch Ekologiczny Św. Franciszka);
- Природниче товариство «Лелека» (Towarzystwo Przyrodnicze «Bocian»);
- Зелена бригада (Zielone Brygady);
- Товариство Землі (Towarzystwo na Rzecz Ziemi).

За останні десятиріччя на території Польщі поряд із міжнародними розпочала діяльність велика кількість національних та регіональних громадських організацій. До їх активізації спонукало погіршення стану довкілля в регіонах та самоствердження організацій, участь їх членів у підготовці різних міжнародних екологічних форумах, що відбувались в цей час в різних Європейських країнах [9].

Варто наголосити на важливості діяльності й молодіжних екологічних громадських організацій, які здійснюють виховання екологічно свідомої особистості через організацію цікавої екологічної роботи з дітьми та молоддю. Сюди належать: Скаутський рух з охорони навколишнього середовища, Зелена бригада, Природниче товариство «Лелека». Участь молоді у дослідницькій роботі та природоохоронних акціях цих організацій – це допомога новому поколінню у усвідомленні себе частинкою світу, у якому вони живуть. Екологічне виховання у громадській організації здійснюється таким чином, щоб надати можливість кожній дитині взяти участь у цікавих природоохоронних заходах. Молодіжний громадський рух є вдалою системою для формування самоорганізації особистості, людини з високим рівнем громадської активності та громадянської відповідальності.

Громадські організації володіють інформацією про реальний стан довкілля і доводять цю інформацію до урядовців та суспільства й цим істотно впливають на свідомість населення, створюють умови для ефективнішої державної політики, зокрема і в галузі екологічної освіти. Діяльність екологічних рухів та громадських організацій вимагає від суспільної свідомості перенести гуманне ставлення на все навколишнє середовище, яке починає сприйматися як живе, наділена суб'єктивністю, душею, рідною людині та заслуговує на людське ставлення. Саме їх активна участь є головною силою у ствердженні основних принципів екологічної етики у життєдіяльності суспільства [2; 4].

Під час дослідження було встановлено, що останнім часом, набули розвитку екологічні фонди різних рівнів – всесвітні, міжнародні, регіональні, які діють на громадських засадах. Їх основні задачі: фінансова допомога у реалізації екологічних програм та розвитку екологічної освіти на території Польщі.

Екологічне виховання та формування екологічної культури є одним із пріоритетних напрямів виховної роботи польських громадських організацій, що активно борються за збереження природи. Воно спрямоване на утвердження у свідомості молодого покоління знань про природу як єдину основу життя на Землі, переконань про необхідність гуманного ставлення до неї, особисту відповідальність за її майбутнє, формування вміння здійснювати діяльність, дбайливо оберігаючи довкілля.

Здійснивши аналіз роботи громадських екологічних організацій в Польщі, дійшли висновку, що їх діяльність спрямована на забезпечення охорони навколишнього середовища та створення умов, необхідних для формування в населення бережливого ставлення до природи шляхом підвищення рівня екологічної освіти. Поглиблення екологічної освіти та виховання підостаючого покоління, зміна ставлення людей до навколишнього середовища, довкілля, природи та особистого здоров'я, підвищення відповідальності за майбутній розвиток людства і планети в цілому – головне завдання громадських екологічних організацій.

Актуальними напрямками окресленої проблеми є достатньо вагома роль громадських організацій у гармонійному розвитку суспільства із довкіллям. Польща є однією з тих країн, для якої екологічне виховання є пріоритетним. Використання її досвіду з окресленого питання може стати досить вагомим внеском у підвищенні ефективності та розширення можливого розв'язання проблем сучасної екологічної освіти України.

Література

1. Narodowy program edukacji ekologicznej – Warszawa, 2001.
2. Liga Ochrony Przyrody [Electronic Resource]. – <http://www.lop.org.pl/>
3. Polski Klub Ekologiczny [Electronic Resource]. – <http://pke-om.most.org.pl/>
4. Liga Ochrony Przyrody [Electronic Resource]. – <http://www.lop.org.pl/>
5. Federacja Zielonych [Electronic Resource]. – <http://www.zieloni.osiedle.net.pl/>
6. Polskie Towarzystwo Służb

Ochrony Przyrody [Electronic Resource]. – <http://www.ptsop.org.pl> **7. Fundacja** Nasza Ziemia [Electronic Resource]. – <http://naszaziemia.pl/> **8. Парма Х.** Польша – Марки: Парма Прес – 2011. – 127 с. **9. Wychowalek K., Świderek G.**, Kto ma czas na ekologię? – Łódź: Źródła, – 2011. **10.** Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Ekologii «Zielona Ziemia», Szkolna edukacja ekologiczna – dylematy, Marcin Howaniec, 2009. **11. Łapiński J., Abdurakhmanov G.** Rozwój myśli ekologicznej w polsce i w rosj – wybrane aspekty, EkoKUL, Lublin, 2005.

УДК 378.147:37.013.42

Ірина Доброскок

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПРОЦЕСІ МАГІСТЕРСЬКОГО НАВЧАННЯ

Доброскок І. І. Роль соціальної педагогіки у формуванні професійної особистості у процесі магістерського навчання

У статті розкрито роль соціальної педагогіки у формуванні професійної особистості у процесі магістерського навчання. Обґрунтовано позицію про те, що розвиток соціальної педагогіки сприятиме розвитку соціального педагога як професійної особистості у процесі здійснення соціально-педагогічної діяльності, що надасть можливість досягнути відповідного рівня у підготовці магістрантів вищих навчальних закладів освіти.

Ключові слова: магістри соціальної педагогіки, соціальна педагогіка, соціальний педагог.

Доброскок И. И. Роль социальной педагогики в формировании профессиональной личности в процессе магистерского образования.

В статье раскрывается роль социальной педагогики в формировании профессиональной личности в процессе магистерского образования. Обосновано позицию о том, что развитие социальной педагогики будет способствовать развитию социального педагога как профессиональной личности в процессе осуществления социально-педагогической деятельности, что позволит достичь необходимого уровня в подготовке магистрантов высших учебных заведений образования.

Ключевые слова: магистры социальной педагогики, социальная педагогика, социальный педагог.

Dobroskok I. I. The role of social pedagogy in the formation of professional identity in the master's of education.

The article revealed the role of social pedagogy in the formation of professional identity in the Master's teaching. Substantiates the view that the development of social pedagogy will be accompanied by the development of social identity as a professional educator in the implementation of social and educational activities that will contribute to the achievement of the respective level of training graduate students of higher educational institutions of education.

Key words: masters of social pedagogy, social preparation, social worker.

Економічний і соціальний розвиток України значною мірою залежить від особистісних і професійних якостей її громадян. З одного боку, розвиток людини охоплює нові знання, змінюючи реальне життя за рахунок потреб суспільства, що супроводжується тенденціями диференціації та спеціалізації наук, які розвиваються самостійно, з іншого – суміжні й інтегровані науки інтегруються, вивчаючи один об'єкт з різних позицій, що уможливило створення системи професійної підготовки студентів на тлі практичного людинознавства. Це має виявлятися у зростаючій інтелектуалізації соціальних винників, що впливатимуть на розвиток економіки нашої держави та базуватимуться на глибоких знаннях її законів, які конститууються на основі загальнолюдських цінностей. Реалізація законів націлена на визнання гідності й унікальності кожної особистості, вироблення її професійних навичок.

У зв'язку з вищеокресленим важливим завданням вищої освіти є формування у студента гуманістичних нахилів, розвиток комунікативних та організаторських здібностей, умінь аналізувати соціальні явища і процеси, визначати перспективу свого майбутнього в суспільному та професійному житті.